

CSAPODY TAMÁS

Darvas Ferenc

Darvas Ferenc (anyja neve: Klein Regina, Budapest, 1919. 09. 06 – Budapest 2008. 03. 14.) kispolgári családból származott, édesapja könyvkereskedő, édesanyja varrónő és háztartásbeli volt. A fővárosi Kölcsey Ferenc gimnáziumban érettségizett (1937), majd elvégezte a Kertészeti Akadémiát (1941). Különböző magyarországi helyeken volt munkaszolgálatos (1941–1943), majd Borba került 1943 júniusában. A visszaemlékezésében részletesen leírt bori munkaszolgálat után és visszavonulása során, az „erőltetett menetből” Cservenkán, a kivégzőgödörből sikerült megszöknie. A Jugoszláv Népfelszabadító Hadseregben partizán lesz (1944. 10. 17.). A VIII. Vajdasági Nemzeti Felszabadító Hadsereg katonája. A háború befejezésének napján szerelt le (1945. május 9.) és hazatért Budapestre (1945. május 21.). Itt kezdetben édesapja lebombázott könyvüzletében dolgozik, majd bányász és politikai munkás lesz. Belép a Szociáldemokrata Pártba (SzDP), majd a Magyar Kommunista Pártba (MKP) és a Magyar Dolgozók Pártjába (MDP). 1947-ben megnősül, felesége – egészen nyugdíjazásig – textilgyári munkás. Tartalékos tiszt (1950–1951), majd különböző mezőgazdasági szakterületeken, különféle beosztásokban dolgozik. Jugoszláviával és a Rajk-perrel kapcsolatban kifejtett nézeteiért pártfegyelmit kapott (1955). Az MSZMP-be 1956 után nem lép vissza. Vidéki termelőszövetkezetekben agronómus, közben megszerzi a mezőgazdasági mérnöki diplomát (1962). Az Országos Mezőgazdasági Fajtakísérleti Intézet tudományos munkatársa egészen nyugdíjazásáig (1961–1987).

Forrás: Darvas Gábor és Darvas Dániel által, általam látott ill., másolásra nekem átadott dokumentumok alapján általam összeállított életrajz. Budapest, 2009. január 25.

A 87 éves Darvas Ferencsel halála előtt alig két évvel találkoztam budapesti otthonában, 2006. április 29-én. Darvas Ferenc elmondása szerint a „Bori tartózkodásom leírása, 1943–1944.” című visszaemlékezését azonnal hazaérkezése után, 1944 nyarán írta Budapesten. A gépelt formában fennmaradt, mindössze 10 utólagos kézírással történt apróbb javítást tartalmazó, összesen 31 számozott A/4-es oldal hosszúságú, aláírásával ellátott visszaemlékezést édesapja kérésére vetette papírra. Darvas Ferenc azt is közölte, hogy neki mint 1944-ben 26 éves fiatalembernek nem állt szándékában rögzíteni bori munkaszolgálatának emlékeit, de édesapja ismételten kinyilvánított kívánságának eleget kellett tennie. Darvas Ferenc visszaemlékezését másolásra leadta a Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szervezetének (MEASZ) budapesti XX–XXIII. kerületi szervezetének (2007. február 26.). A MEASZ-nál fellelhető példány teljesen azonos a Darvas Ferentől kapott példánnyal.

* Dr. Csapody Tamás PhD, jogász, szociológus, egy. adjunktus, a bori munkaszolgálat kutatója.

A Darvas Ferentől megkapott visszaemlékezést teljes terjedelmében, minden vonatkozásban szöveghűen, a kéziratban használt tagolásban közlöm, magyarázó és kiegészítő lábjegyzeteimmel.

Ezúton szeretnék köszönetet mondani a kézirattal kapcsolatos segítségükért Fancsalszky Gyulánének, Darvas Gábornak, Darvas Dánielnek és Horváth Ferencnének.

